
Til: Tone Frønes **Dato:** 06.08.2009
Fra: Oppvekstseksjonen
Saksbeh: Linda Herigstad
Telefon: 23475331

STATUSRAPPORT FOR SKOLEHELSETJENESTEN I BYDEL ST. HANSHAUGEN

Sammendrag:

Bydelsutvalget behandlet sak vedrørende skolehelsetjenesten i møte 26.05.09, og ber om nærmere beskrivelse av helsetilbudet i skolehelsetjenesten. Saken fra 26.05.09 sendes, med noe mer detaljert utdyping.

Skolehelsetjenestens formål er en helsefremmende og primærforebyggende innsats for å fremme barns fysiske, psykiske og sosiale helse, samt å forebygge sykdom og skader hos skolebarn og ungdom. Skolehelsetjenestens tilbud består av helseundersøkelser, vaksiner, åpen dør, samtaler med elevene, gruppevirksomhet, råd og veiledning knyttet til barnets utvikling og foreldrenes rolle overfor barnet, samt vaksiner. Det omfatter også å iverksette et tilbud om utvidet støtte og hjelp ved behov. Det samarbeides tett med skolens personale, og skolehelsetjenesten deltar aktivt i tverrfaglige møter, og ansvarsgrupper knyttet rundt enkelte barn.

Å gjøre tjenesten kjent for elevene, og ha god tid til elever som ønsker kontakt, er noe av det som har stort fokus hos skolehelsesøster, og som er den største utfordringen å imøtekomme.

Saksframstilling:

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er hjemlet i Lov om helsetjenesten i kommunene § 1-3, første avsnitt, pkt. 1. Sosialdepartementets forskrifter av 23.11.83 om helsestasjonsvirksomhet og skolehelsetjeneste. Veileder for helsestasjons- og skolehelsetjenesten (IK 2617) i kommunehelsetjenesten.

Andre sentrale lover for tjenestene er Lov om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven) og Lov om helsepersonell

Skolehelsetjenesten vektlegger fokus på metoder og prosesser som gjør barn og unge i stand til å selv påvirke faktorer som fremmer deres helse, trivsel og mestring.

Nasjonale føringer for folkehelsearbeidet er innsats mot kostrelaterte sykdommer, astma/allergi plager, sykdommer som følge av inaktivitet, stress, røyk, rus og psykososiale problemer.

Faglige anbefalinger for helsestasjonstjenesten er gitt av Statens helsetilsyn og gjeldende lovverk.

Bydelens rammer ligger til grunn for omfanget av tilbudet i skolehelsetjenesten. Bemanningen er i 2009 2,9 årsverk fordelt på 6 barne- og ungdomsskoler, og 0,6 årsverk helsesøster til 4 videregående skoler

Skolehelsetjenesten i Bydel St.Hanshaugen

Det er 6 barne- og ungdomsskoler og 2 spesialskoler 2.494 elever

Det er 8 videregående skoler 2.375 elever

Totalt har vi ansvar for 4.869 elever

Bemanningen i skoleåret 2008/2009: 3,5 årsverk helsesøster fordelt på 6 barne-/ungdomsskoler, 1 spesialskole og 4 videregående skoler (4.170 elever).

Det vil si at 1 spesialskole er uten fast skolehelsetjeneste. Her blir vaksinasjonsarbeidet og skolestartundersøkelse ivaretatt. De 4 videregående skoler (699 elever), som er uten et helsetilbud ved skolen får opplysning om tjenesten ved helsestasjon for ungdom.

Oversikt over skolene og helsetjenesten

Skole	Helsesøster	Lege	Psykolog
Marienlyst skole Barne- og ungdomsskole	3 dager i uken	½ dag hver uke	1 dag i uken
Ila skole	3 dager i uken	1 dag hver 2.uke	1 dag i uken
St. Sunniva skole Barne og ungdomsskole	2,5 dager i uken	½ dag hver uke	
Bolteløkka skole Barneskole	2 dager i uken	½ dag hver 2.uke	
Møllergata skole Barneskole	3 dager i uken	½ dag hver 2.uke	
Blindernveien skole Spesialskole barn			
Ullevålsveien Spesialskole barn	1/2 dag hver 2 uke	½ dag hver 2.uke	
Oslo katedralskole Videregående skole	1 dag i uka		
Fagerborg videregående skole	1 dag i uka		
Steiner videregående skole	1 dag i uka		
Treider videregående skole	½ dag i uka		

Organiseringen av tjenesten

Skolehelsetjenesten er en del av St.Hanshaugen helsestasjon- og skolehelsetjeneste, som inngår som en av tjenestene til bydelens oppvekstsenter. Tjenesten ledes av Seksjonsleder St.Hanshaugen Helsestasjon og skolehelsetjeneste.

Det er pr. i dag seks helsesøstere som jobber i skolehelsetjenesten i ulike stillingsbrøker, hvorav en av dem har et kontaktansvar for tjenesten. Det har de siste årene vært noe utskifting av helsesøster, som har ført til ustabilitet på enkelte skoler.

Fast program for skolehelsetjenesten i Barne- og ungdomsskolene

(skolehelsetjenesten tilbyr et program basert på anbefalinger fra nasjonal veileder og forskrifter) Se vedlegg!

1. trinn: Tilbud om helseundersøkelse og samtale med lege/helsesøster.
Oppfølging ved behov.
 2. trinn: DTP-IPV-vaksine. (vaksine mot difteri, stivkrampe, kikhoste, polio)
 3. trinn: Høydemåling.
Samtalegrupper om hygiene ,egenomsorg, trivsel, kosthold, aktivitet
 5. trinn: Samtalegrupper pubertet, helse/livsstil, tobakk - rus, kosthold, spiseforstyrrelser, psykisk helse
 6. trinn: DT-vaksine (vaksine mot difteri og stivkrampe).
 7. trinn: MMR-vaksine (vaksine mot meslinger, kuma og røde hunder) og høydemåling
 8. trinn: Informasjon om skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom.
Samtalegrupper om seksuell helse og legning, kosthold, tobakk/rusmidler, smittsomme sykdommer, psykisk helse.
 9. trinn: BCG-vaksine (vaksine mot tuberkulose) og Mantoux-test.
 10. trinn: Polio-vaksine. Utdeling av vaksinasjonskort sammen med vitnemål.
Informasjon om helsetjenesten i den videregående skolen og Helsestasjon for ungdom. Samtalegrupper om samliv, seksualitet, seksuell helse og legning, prevensjon ,seksuelt overførbare sykdommer, eventuelt psykisk helse.
- Alle elever: Oppfølging ved behov etter ønske fra eleven selv, foresatte eller lærer.
Dette gjelder elever på alle trinn.

Programmet ved de enkelte skolene vil variere noe.

Samarbeid med psykolog

Ved Ila og Marienlyst skole (ungdomstrinnene) samarbeider vi med psykologen (tjeneste som bydelen kjøper fra BUP) om egen undervisning om psykisk helse på 8.trinn og vi har grupper for alle

elevene på 9.trinn om bl.a. trivsel/skole/fritid. Psykolog og helsesøster følger opp mange elever med til dels store psykiske vansker, i påvente av inntak på BUP.

Det er ventelister for time hos psykologen i skolehelsetjenesten.

Vi prioriterer å ha ”åpen dør” med lav terskel for å komme til oss. Elevene kommer innom med varierende problematikk og utfordringer. Eksempel på grunner for å oppsøke tjenesten er ; småskader, fysiske plager, spørsmål, betroelser, bekymringer, spiseproblematikk, selvskading, skolevegring, mobbing, skilsmisse og andre familiære problemer, adferdsproblematikk med mer. Det er en jevn strøm av elever til kontoret. I tillegg til avtalte timer kommer det daglig flere elever innom uanmeldt. De fleste av elevene tar selv kontakt, enkelte er henvist fra skolen og enkelte der foresatte har tatt kontakt med oss.

Mange av barna som oppsøker helsesøster har det svært vanskelig. De kommer og vil snakke med helsesøster, fordi vi er til stede på deres arena. Fysiske plager og tilsynelatende ”små bagateller” grunner ofte i til dels store psykososiale problemer.

I tillegg til handlingsprogrammet, aktuelle oppfølginger og ”åpen dør”, har helsesøster elever til regelmessige samtaler gjennom hele skoleåret. Disse samtalene har alle psykisk/ mental helse i fokus. Noen av disse samtalene har vært svært utfordrende og tidkrevende.

Vi har også samtaler med foreldre som ønsker det. Lærerne tar jevnlig kontakt med bekymringer og spørsmål vedrørende elever. Skolehelsetjenesten har spesielt godt samarbeid med skolens sosiallærere.

Vi har tverrfaglig samarbeid med blant annet lærere, PP-tjenesten, barnevernet, ergoterapeut, familieterapeut, SFO, pedagogisk fagsenter, spesialisthelsetjenesten. Ved enkelte skoler deltar helsesøster i skolens ressursteam. Her møtes sosiallærer, logoped, ppt-rådgiver, helsesøster og eventuelt aktuell lærer for gjensidig informasjon og drøfting av elevsaker. Disse møtene er svært viktig for skolehelsetjenesten, da vi får mye informasjon og mulighet til å fange opp elever. Helsesøster har også hatt et godt samarbeid med lærerne på de klassetrinn hvor elevene har vært til rutinemessige helseundersøkelser og vaksiner. Ellers har mange lærere tatt kontakt for å drøfte individuelle elevsaker.

Mye av helsesøsters tid ved skolen går med til kontor- og administrativt arbeid. For eksempel innhenting og sending av helsekort, innkallinger, oppdatering av vaksinasjonsstatus, registrering av vaksiner, arkivering, dokumentasjon med mer (dette arbeidet kommer ikke fram av statistikkene).

Videregående skoler

Ved de 4 videregående skolene der helsesøster er til stede, følger vi ikke et bestemt handlingsprogram. Ved to av skolene er helsesøster tilstede en dag pr. uke og ved de to andre er helsesøster tilstede en ½ dag pr. uke. Som ellers i skolehelsetjenesten har vi en "åpen dør" / "drop-in"- funksjon. Ungdommene gir tilbakemelding om at det er viktig at det er et lavterskeltilbud der ungdommen er. Mange elever blir fulgt opp med regelmessige samtaler. Det er mange ulike problemstilling som dukker opp i løpet av året. Angst, depresjoner, spiseforstyrrelser, rus, familieproblemer, skolepress/ stress, ulike fysiske plager (inkludert søvnproblemer, hodepine), kjærlighetssorg, prevensjon, kjønnsykdommer og minoritetsproblematikk, herunder generasjonskonflikter.

Aktuell situasjon fremover i Skolehelsetjenesten

Fra og med høsten –09 vil det faste programmet i skolehelsetjenesten endres på barne- og ungdomsskolene.

HPV vaksine (vaksine mot livmorhalskreft) vil innføres som et tilbud til landets 7. klasse jenter. Dette innebærer vaksinasjon med 3 doser i løpet av året, og gir noe merarbeid for helsesøstrene på barneskolene, tiden for "åpen dør" kontakten vil derfor bli noe redusert.

På ungdomstrinnet vil den tradisjonelle BCG-vaksineringen utgå, etter folkehelsas nye anbefalinger, dette innebærer at litt tid vil bli frigjort, og brukt til en dag mer "åpen dør" i året, ved ungdomsskolene.

Linda Herigstad

fungerende seksjonsleder